

Βρυξέλλες, 19.4.2021
COM(2021) 141 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021)141 final of 25.03.2021

Concerns all language versions.

It concerns linguistic errors and wrong references in the footnotes.

The text shall read as follows:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΗΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

{SWD(2021) 65 final}

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία βρίσκεται στο επίκεντρο του πολιτικού θεματολογίου της Επιτροπής. Πρωταρχικός στόχος της είναι μια βιώσιμη, κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη έως το 2050, η οποία θα λειτουργεί ως μέσο για επενδύσεις και ανάπτυξη¹.

Η Πράσινη Συμφωνία τονίζει ότι έχει καίρια σημασία η διαχείριση της μετάβασης προς ένα πιο βιώσιμο σύστημα τροφίμων, ιδιαίτερα με την ενίσχυση των προσπαθειών των αγροτών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η αγροτική κοινότητα έχει να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην επίτευξη αυτών των στόχων. Οι γεωργοί αντιμετωπίζουν πρώτοι τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας της βιοποικιλότητας, ενώ οι μη βιώσιμες γεωργικές πρακτικές εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό παράγοντα της απώλειας βιοποικιλότητας. Οι βιοκαλλιεργητές είναι οι

πρωτοπόροι της βιώσιμης γεωργίας του μέλλοντος. Ανοίγουν δρόμους για τον οικολογικό προσανατολισμό της γεωργίας και για καινοτόμες τεχνικές παραγωγής οι οποίες είναι φιλικές προς το περιβάλλον και προάγουν την κυκλικότητα και την καλή μεταχείριση των ζώων. Ο λογότυπος βιολογικής παραγωγής αποτυπώνει τις δεσμεύσεις των γεωργών σε αυτά τα υψηλά πρότυπα παραγωγής και παρέχει διασφάλιση στους καταναλωτές ότι το προϊόν έχει παραχθεί σύμφωνα με πολύ συγκεκριμένους και αυστηρούς κανόνες βιωσιμότητας. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι η βιολογική γεωργία φέρνει πολύ περισσότερο τη φύση στους αγρούς μας και καθιστά τους γεωργούς πιο ανθεκτικούς στις οικονομικές αλλαγές, καθώς και στις αλλαγές που προκύπτουν από τις διαρκώς αυξανόμενες ασταθείς φυσικές και κλιματικές συνθήκες.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030² και η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο»³ —μαζί με το προσεχές σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους— καθορίζουν συγκεκριμένες δράσεις που καλύπτουν ολόκληρη την αλυσίδα από την παραγωγή τροφίμων έως την κατανάλωση, και οι οποίες περιλαμβάνουν επίσης διεθνή συνεργασία για βιώσιμα συστήματα τροφίμων. Οι στρατηγικές αυτές έχουν ως στόχο να συνδυάσουν την παραγωγή τροφίμων με την προστασία του περιβάλλοντος, ενθαρρύνοντας παράλληλα τις επενδύσεις και τη βιώσιμη παραγωγή, στόχος τον οποίο η Επιτροπή θα επιδιώξει να προωθήσει εντός του πλαισίου των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Επιπλέον,

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ
Οι εκτάσεις βιολογικής καλλιέργειας έχουν αυξηθεί κατά σχεδόν 66 % τα τελευταία 10 έτη —από 8,3 εκατομμύρια εκτάρια το 2009 σε 13,8 εκατομμύρια εκτάρια το 2019. Σήμερα αντιστοιχούν στο 8,5 % της συνολικής «χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης» της ΕΕ. Η εν λόγω αύξηση της έκτασης συνοδεύεται από σημαντική αύξηση των λιανικών πωλήσεων. Οι λιανικές πωλήσεις έχουν διπλασιαστεί σε αξία τα τελευταία 10 χρόνια, από περίπου 18 δισ. EUR το 2010 σε πάνω από 41 δισ. EUR το 2019.	

¹ Η νομοθετική πρόταση COM(2018) 392 final – 2018/0216 (COD), η μελλοντική κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) τονίζει επίσης τον ωφέλιμο ρόλο της βιολογικής γεωργίας και της παρέχει στήριξη μέσω διαφόρων μηχανισμών.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

στο πλαίσιο της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» ανακοινώθηκε η πρωτοβουλία της ΕΕ για την ανθρακοδεσμευτική γεωργία για το τρέχον έτος, η οποία αποσκοπεί, στο πλαίσιο του συμφώνου για το κλίμα, στην ανταμοιβή των γεωργών για αποδεδειγμένη παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης του οικοσυστήματος, μείωσης των εκπομπών και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα.

Η πανδημία COVID-19 δημιούργησε εν τω μεταξύ μια άνευ προηγουμένου πρόκληση για την ΕΕ. Προκάλεσε εκτεταμένες επιπτώσεις στην οικονομία, την υγεία των ανθρώπων και τα συστήματα τροφίμων. Η αντίδραση της ΕΕ περιλαμβάνει ένα σχέδιο ανάκαμψης που υποστηρίζεται από το μέσο ανάκαμψης «Next Generation EU» και το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Τα κεφάλαια του «Next Generation EU» θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη επενδύσεων στον τομέα της βιολογικής γεωργίας, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις και τους στόχους. Η ανάκαμψη της Ευρώπης από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 προσφέρει μια πρώτη ευκαιρία για την υλοποίηση της Πράσινης Συμφωνίας, παρέχοντας μια ευρεία πλατφόρμα για βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης, μεταξύ άλλων στον τομέα της γεωργίας και της υδατοκαλλιέργειας.

Η βιολογική γεωργία διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην επίτευξη της ανάκαμψης της Ευρώπης, η οποία θα πρέπει να είναι πράσινη και ψηφιακή, μέσω της ενίσχυσης των αγροτικών εισοδημάτων. Κατά γενικό κανόνα, περιλαμβάνει βραχύτερες αλυσίδες εφοδιασμού και παρέχει ευκαιρίες για τους μικροκαλλιεργητές, οι οποίες ενισχύονται από τις νέες διατάξεις που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή⁴. Ο εν λόγω κανονισμός αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό του τομέα και στην εναρμόνιση των κανόνων, ώστε να διασφαλίσει ένα σταθερό ρυθμιστικό πλαίσιο.

Υπάρχει ευρεία συναίνεση σχετικά με τον καίριο ρόλο της βιολογικής παραγωγής και κατανάλωσης. Στη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και στη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η Επιτροπή έχει ορίσει τον στόχο «για βιολογική καλλιέργεια τουλάχιστον του 25 % της γεωργικής γης της ΕΕ και για σημαντική αύξηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας έως το 2030». Στο ψήφισμά του της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε ότι η γεωργία μπορεί να βοηθήσει την ΕΕ να μειώσει τις εκπομπές της με βιώσιμες πρακτικές, όπως οι βιολογικές καλλιέργειες⁵. Στα συμπεράσματά του της 19ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με τη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο»⁶, το Συμβούλιο τόνισε τον ρόλο των βιολογικών προϊόντων σε ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων. Ταυτόχρονα, οι πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ στηρίζουν τη βιώσιμη γεωργία και τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, ενώ και η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου.

⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_EL.html.

⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο»: <https://www.consilium.europa.eu/media/46419/st12099-en20.pdf>.

τον λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ έχει αυξηθεί σημαντικά, όπως επιβεβαιώνεται από την ειδική έκθεση 504 του Ευρωβαρόμετρου⁷.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή υποβάλλει αυτό το σχέδιο δράσης για τη βιολογική γεωργία. Βασίζεται στο σχέδιο δράσης για την περίοδο 2014-2020, στο οποίο έχουν ήδη αντιμετωπιστεί κάποια από τα προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά την επανεξέταση της πολιτικής της ΕΕ για τα βιολογικά προϊόντα, και το οποίο κατέληξε στην έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική γεωργία. Και οι 18 δράσεις που περιέχονται στο σχέδιο δράσης 2014-2020 έχουν υλοποιηθεί πλήρως. Κάποια σημαντικά επιτεύγματα μη ρυθμιστικού χαρακτήρα είναι η θέσπιση του ηλεκτρονικού πιστοποιητικού ελέγχου (e-COI) στο σύστημα TRACES, το οποίο βελτίωσε την ιχνηλασιμότητα και, ως εκ τούτου, την ακεραιότητα των βιολογικών προϊόντων, και αύξησε την πληροφόρηση σχετικά με τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ· η ειδική χρηματοδότηση για δράσεις έρευνας και καινοτομίας σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα στα προγράμματα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία· και η ενσωμάτωση των βιολογικών προϊόντων στις «οικολογικές δημόσιες συμβάσεις».

Το νέο σχέδιο δράσης (2021-2027) λαμβάνει επίσης υπόψη το αποτέλεσμα της δημόσιας διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε από τον Σεπτέμβριο έως τον Νοέμβριο του 2020, στο πλαίσιο της οποίας επιβεβαιώθηκε η ισχυρή στήριξη του σχεδίου δράσης και των προτεινόμενων δράσεων του τόσο από τα ενδιαφερόμενα μέρη όσο και από το ευρύτερο κοινό.

Οι τρέχουσες προβολές προβλέπουν αξιοσημείωτη ανάπτυξη του τομέα των βιολογικών προϊόντων κατά τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας. Ακόμη και αν συνεχίσουμε να κάνουμε ακριβώς ό,τι κάνουμε και τώρα, το μερίδιο της βιολογικής γεωργίας αναμένεται, σύμφωνα με ορισμένες πηγές, να ανέλθει σε ποσοστό μεταξύ 15 % και 18 % της γεωργικής γης έως το 2030⁸. Ο στόχος του 25 % αυξάνει σημαντικά τις φιλοδοξίες μας. Το εν λόγω σχέδιο δράσης έχει ως στόχο να ενθαρρύνει τη σημαντική αύξηση του μεριδίου της βιολογικής γεωργίας στην ΕΕ μέσω της ενθάρρυνσης των γεωργών να μεταβούν στη βιολογική καλλιέργεια και να διευρύνει την προσβασιμότητα των βιολογικών τροφίμων, ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ της καμπύλης ανάπτυξης με τη συνήθη τακτική και της «επιπλέον προσπάθειας» που απαιτείται για την επίτευξη του στόχου του 25 % έως το 2030.

⁷ Στην εν λόγω ειδική έκθεση του Ευρωβαρόμετρου, το 56 % των ερωτηθέντων δήλωσε ότι γνωρίζει τον λογότυπο βιολογικής παραγωγής.

⁸ Eurostat και HIS Markit.

ΚΥΡΙΑ ΟΦΕΛΗ: Οι εκτάσεις που καλλιεργούνται με μεθόδους βιολογικής γεωργίας έχουν περίπου 30 % μεγαλύτερη βιοποικιλότητα από ό,τι οι εκτάσεις που καλλιεργούνται με συμβατικές μεθόδους. Για παράδειγμα, η βιολογική γεωργία είναι επωφελής για τους επικονιαστές. Οι βιοκαλλιεργητές δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν συνθετικά λιπάσματα και μπορούν να χρησιμοποιούν μόνο έναν περιορισμένο αριθμό χημικών φυτοφαρμάκων. Επιπλέον, απαγορεύεται η χρήση ΓΤΟ και ιοντίζουσας ακτινοβολίας, ενώ η χρήση αντιβιοτικών υπόκειται σε αυστηρούς περιορισμούς.

Οι Ευρωπαίοι πολίτες απολαμβάνουν ασφαλή τρόφιμα υψηλής ποιότητας. Ωστόσο, εδώ και δεκαετίες, το ποσοστό των δαπανών των νοικοκυριών για τρόφιμα μειώνεται, ενώ η μείωση των τιμών των τροφίμων έχει οδηγήσει σε στασιμότητα των εισοδημάτων των γεωργών. Η βιολογική γεωργία είναι πιο δαπανηρή, καθώς οι βιοκαλλιεργητές εργάζονται με πιο εκτεταμένο τρόπο και χρησιμοποιούν φυσικές διεργασίες και ουσίες, χωρίς να χρησιμοποιούν συνθετικά προϊόντα, και οι αποδόσεις είναι χαμηλότερες. Ωστόσο, οι βιοκαλλιεργητές συχνά

απολαμβάνουν υψηλότερα εισοδήματα, καθώς τα βιολογικά προϊόντα πωλούνται συνήθως σε υψηλότερες τιμές από τα συμβατικά, ενώ οι καταναλωτές εκτιμούν τη συμβολή της βιολογικής γεωργίας στο περιβάλλον.

Με την ενσωμάτωση βιολογικών προϊόντων στα σχολικά γεύματα και στα κυλικεία των χώρων εργασίας μέσω δημόσιων συμβάσεων, στον τομέα της φιλοξενίας μέσω κινήτρων και προβολής, στα σουπερ μάρκετ μέσω εκστρατειών προώθησης και στο καθημερινό μαγείρεμα στο σπίτι, περισσότεροι Ευρωπαίοι πολίτες θα έχουν πρόσβαση σε περισσότερα βιολογικά τρόφιμα. Υπάρχει επίσης η ανάγκη να αντιμετωπιστεί η προσβασιμότητα και η οικονομική προσιτότητα των βιολογικών τροφίμων για να βοηθηθεί η αύξηση της πρόσβασης οικογενειών χαμηλού εισοδήματος σε βιολογικά τρόφιμα. Το σχέδιο δράσης αποσκοπεί επίσης στη στήριξη των γεωργών κατά τη μετάβαση στη βιολογική παραγωγή, με την ενίσχυση των ευκαιριών εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και με τη στήριξη της αγοράς βιολογικών προϊόντων και παράλληλα με τον προσδιορισμό σχετικών κινήτρων.

Η βιολογική γεωργία θα πρέπει να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση. Δεν είναι το μόνο βιώσιμο γεωργικό σύστημα, αλλά έως ότου αναπτυχθεί πλήρως η ανθρακοδεσμευτική γεωργία, είναι προς το παρόν το μοναδικό σύστημα που έχει αναγνωριστεί με μια αξιόπιστη μέθοδο πιστοποίησης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποτελεί παράδειγμα στην πορεία προς πιο βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, καλύτερη χρήση ανανεώσιμων πόρων, υψηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων και υψηλότερα εισοδήματα για τους γεωργούς. Η βιολογική γεωργία μπορεί επίσης να ενισχύσει την κοινωνική βιωσιμότητα με διάφορους τρόπους και να στηρίξει την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, σύμφωνα με το επικείμενο μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές, καθώς και με αυτό για τις παράκτιες περιοχές. Μπορεί να παρέχει δυνατότητες σε νέους γεωργούς και να βοηθήσει την προώθηση ισότιμης πρόσβασης και ίσου εισοδήματος μεταξύ ανδρών και γυναικών στον τομέα⁹. Μελέτες¹⁰ δείχνουν ότι η βιολογική γεωργία προσφέρει στις

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU_custom_443889

γυναίκες επιχειρηματίες γεωργικών εκμεταλλεύσεων ευκολότερο σημείο εισόδου από ό,τι ο τομέας της συμβατικής γεωργίας. Η βιολογική γεωργία θα πρέπει να εμπνέει τη συμβατική γεωργία και να δίνει το παράδειγμα.

Τον Δεκέμβριο του 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε συστάσεις¹¹ προς τα κράτη μέλη σχετικά με τα μελλοντικά στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ. Οι εν λόγω συστάσεις εξετάζουν τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις της ευρωπαϊκής γεωργίας και των αγροτικών περιοχών, εστιάζοντας στους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου για βιολογική καλλιέργεια του 25 % της γεωργικής γης έως το 2030. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη καλούνται να καθορίσουν εθνικές αξίες στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ για τους εν λόγω στόχους της Πράσινης Συμφωνίας. Με βάση τους μέσους όρους και τις τάσεις στην Ευρώπη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επικεντρωθούν στην αύξηση των εκτάσεων βιολογικής καλλιέργειας με τον καθορισμό επιδιωκόμενων ποσοστών ή την ενθάρρυνση θετικών τάσεων. Κατά την κατάρτιση των εθνικών στρατηγικών σχεδίων τους για την ΚΓΠ, τα κράτη μέλη θα κληθούν να ανταποκριθούν στις προαναφερθείσες συστάσεις.

Δεδομένου ότι τα ποσοστά βιολογικής παραγωγής και κατανάλωσης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών —το ποσοστό της γεωργικής γης που καλλιεργείται με μεθόδους βιολογικής γεωργίας κυμαίνεται από 0,5 % έως και άνω του 25 %— είναι ζωτικής σημασίας για κάθε κράτος μέλος να χαράζει το συντομότερο δυνατό **τη δική του εθνική στρατηγική** για τη βιολογική γεωργία, **με βάση μια ολοκληρωμένη ανάλυση του τομέα και με συναφείς δράσεις, κίνητρα, σαφείς προθεσμίες και εθνικούς στόχους**. Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου σε επίπεδο ΕΕ με τον καθορισμό εθνικής αξίας για το μερίδιο των εκτάσεων που καλλιεργούνται με μεθόδους βιολογικής γεωργίας έως το 2030, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές αφετηρίες τους. Για να διασφαλιστεί η επιτυχία των εθνικών σχεδίων δράσης τους για τα βιολογικά προϊόντα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν κατάλληλες ικανότητες για την εφαρμογή τους. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο των κρατών μελών ως προς την επίτευξη των εθνικών τους στόχων, παρέχοντας στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη την ευκαιρία να συζητήσουν την εφαρμογή των προτεινόμενων δράσεων και παρέχοντας καθοδήγηση σχετικά με τις αναγκαίες και σχετικές προσαρμογές.

Όσον αφορά την **υδατοκαλλιέργεια**, οι νέες στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ, οι οποίες πρόκειται να εκδοθούν από την Επιτροπή την άνοιξη του 2021, θα προωθήσουν τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια. Επιπλέον, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη της ΕΕ να συμπεριλάβουν την αύξηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας στους στόχους των αναθεωρημένων πολυετών εθνικών στρατηγικών σχεδίων τους για την υδατοκαλλιέργεια. Επιπροσθέτως, το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την προοπτική της θαλάσσιας λεκάνης για την καθοδήγηση του προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού

και https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DI17_custom_416294.

¹⁰ Ο ρόλος της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) για τις γυναίκες στη γεωργία: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf).

¹¹ COM(2020) 846 final.

Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) ορίζει¹² ότι το ΕΤΘΑ [μελλοντικό Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)] θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την προώθηση βιώσιμων πρακτικών υδατοκαλλιέργειας, όπως η βιολογική παραγωγή.

Το σχέδιο δράσης διαρθρώνεται γύρω από τρεις άξονες που καλύπτουν τη δομή της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων (παραγωγή, επεξεργασία, έμποροι λιανικής πώλησης και καταναλωτές). Προκειμένου να υποστηριχθούν οι θετικές εξελίξεις στον τομέα των βιολογικών προϊόντων και να διατηρηθεί μια ισορροπημένη και επικερδής αγορά για τις επιχειρήσεις βιολογικής παραγωγής, έχει ζωτική σημασία να ενισχυθεί η συνολική ζήτηση βιολογικών προϊόντων. Η αυξανόμενη κατανάλωση βιολογικών προϊόντων έχει ζωτική σημασία για την ενθάρρυνση των γεωργών να μεταβούν στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων (άξονας 1). Απαιτούνται επίσης περαιτέρω κίνητρα για την παραγωγή ώστε να επιτευχθεί ο στόχος για βιολογική καλλιέργεια του 25 % της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης και η σημαντική αύξηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας έως το 2030 (άξονας 2). Τέλος, υπάρχει ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης της συμβολής του τομέα της βιολογικής γεωργίας στις προκλήσεις βιωσιμότητας και στις περιβαλλοντικές προκλήσεις (άξονας 3). Εκτός από τη συνέχιση ορισμένων από τις υπάρχουσες επιτυχημένες δράσεις, το εν λόγω σχέδιο δράσης προτείνει επίσης μια σειρά νέων δράσεων και κινητοποιεί διάφορες πηγές χρηματοδότησης.

Η Επιτροπή προτίθεται να αυξήσει το μερίδιο της **έρευνας και καινοτομίας** και να διαθέσει τουλάχιστον το 30 % του προϋπολογισμού για δράσεις έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και των αγροτικών περιοχών¹³ σε θέματα που αφορούν ειδικά τον τομέα της βιολογικής παραγωγής ή είναι συναφή με αυτόν. Η έρευνα καλύπτει, μεταξύ άλλων, την αλλαγή της συμπεριφοράς των γεωργών και των καταναλωτών, την αύξηση της απόδοσης των καλλιεργειών, τη γενετική βιοποικιλότητα και εναλλακτικές λύσεις έναντι αμφιλεγόμενων προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα ενισχύσει τον συντονισμό των εθνικών προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας για τα βιολογικά τρόφιμα και θα παράσχει νέες ευκαιρίες, μέσω της προτεινόμενης αποστολής του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» στον τομέα της υγείας του εδάφους και των τροφίμων, καθώς και μέσω συμπράξεων, ιδιαίτερα όσον αφορά την αγροοικολογία και τα συστήματα τροφίμων. Η διάδοση των αποτελεσμάτων των δράσεων έρευνας και καινοτομίας θα ενισχυθεί μέσω της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας AGRI και του συστήματος γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS) για την προώθηση της γενικής αύξησης των βιολογικών προϊόντων σε όλα τα κράτη μέλη.

Όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι φορείς πρέπει να συμμετέχουν πλήρως στον σχεδιασμό των μέτρων που απαιτούνται για την επίτευξη του

¹² Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Regional Sea Basin Analyses – Regional challenges in achieving the objectives of the Common Fisheries Policy – A Sea Basin perspective to guide EMFF Programming» (Περιφερειακές αναλύσεις θαλάσσιων λεκανών – Περιφερειακές προκλήσεις για την επίτευξη των στόχων της κοινής αλιευτικής πολιτικής – Η προοπτική της θαλάσσιας λεκάνης για την καθοδήγηση του προγραμματισμού του ΕΤΘΑ), SWD(2020) 206 final.

¹³ Ειδικότερα, το 30 % των επόμενων προσκλήσεων αφορούσε τον τομέα παρέμβασης 3 «Γεωργία, δασοκομία και αγροτικές περιοχές» της ομάδας 6 του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

πρωταρχικού στόχου του σχεδίου δράσης: την παροχή στέρεης βάσης για το μέλλον του τομέα.

ΑΞΟΝΑΣ 1. ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ: ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

ΒΑΣΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ενώ κάθε Ευρωπαίος δαπανά κατά μέσο όρο περίπου 84 EUR ετησίως για βιολογικά προϊόντα¹⁴, η ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση βιολογικών προϊόντων διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και κυμαίνεται από 344 έως 1 EUR. Εκτός από τις διαφορές στην αγοραστική δύναμη, αυτό οφείλεται σε μια αγορά που ακόμη βρίσκεται σε αρχικά στάδια σε ορισμένες περιφέρειες, στην έλλειψη κατάλληλων αλυσίδων εφοδιασμού σε πολλούς τομείς και στην ανεπαρκή γνώση των καταναλωτών σχετικά με τον λογότυπο και τα οφέλη της βιολογικής παραγωγής. Ενώ η βιολογική υδατοκαλλιέργεια είναι ένας σχετικά νέος τομέας, έχει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης.

Η επιθυμητή αύξηση των εκτάσεων που καλλιεργούνται με μεθόδους βιολογικής γεωργίας δεν θα υλοποιηθεί χωρίς αύξηση της ζήτησης βιολογικών προϊόντων. Το παρόν σχέδιο δράσης, μολονότι είναι ολοκληρωμένο, δίνει έμφαση πρωτίστως στο αποτέλεσμα έλξης και αποσκοπεί στην τόνωση της κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων διατροφής σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι πολίτες της ΕΕ εκτιμούν ολοένα και περισσότερο την αξία των τροφίμων που παράγονται με ευρύτερα οφέλη για την κοινωνία, όπως είναι τα βιολογικά προϊόντα, τα προϊόντα με γεωγραφικές ενδείξεις, τα συστήματα τοπικής παραγωγής τροφίμων με χαμηλότερο αποτύπωμα άνθρακα και οι καινοτόμες λύσεις χαμηλών εκπομπών για τα τρόφιμα¹⁵.

Τα μέτρα που προτείνονται σε αυτόν τον άξονα επικεντρώνονται στην τόνωση της ζήτησης βιολογικών προϊόντων, με την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα οφέλη τους και με την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στον λογότυπο βιολογικής παραγωγής. Τα ίδια τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να τονώσουν την κατανάλωση βιολογικών προϊόντων. Υπάρχουν ορισμένα εργαλεία τα οποία είναι διαθέσιμα σε επίπεδο κρατών μελών. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη μπορούν να μειώσουν τους συντελεστές ΦΠΑ για τα βιολογικά οπωροκηπευτικά. Η προώθηση της κατανάλωσης βιολογικών τροφίμων θα δώσει κίνητρα στους γεωργούς να στραφούν προς τη βιολογική παραγωγή, γεγονός που με τη σειρά του θα αυξήσει και θα διαφοροποιήσει την προσφορά ώστε να ανταποκριθεί σε αυτήν την υψηλότερη ζήτηση από τους καταναλωτές.

¹⁴ Fibl - the World of organic agriculture 2020.

¹⁵ Έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής, «Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030».

1.1. Προώθηση της βιολογικής γεωργίας και του λογότυπου της ΕΕ

Ενώ ο λογότυπος βιολογικής παραγωγής της ΕΕ είναι ο πλέον αναγνωρισμένος μεταξύ των ευρωπαϊκών λογότυπων ποιότητας, υπάρχουν ακόμη περιθώρια για περαιτέρω αύξηση του επιπέδου αναγνώρισής του. Το τελευταίο Ευρωβαρόμετρο για το θέμα αυτό¹⁶, το οποίο δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2020, δείχνει ότι το 56 % των καταναλωτών στην ΕΕ αναγνωρίζει τον λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ. Πρόκειται για σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, καθώς τα ποσοστά τους κυμαίνονται από 30 % έως 74 %.

Στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για την προώθηση της γεωργίας, η Επιτροπή ήδη προωθεί ενεργά τα βιολογικά προϊόντα, ενώ θα συνεχίσει προς την κατεύθυνση αυτή και στο μέλλον. Για το 2021, το συνολικό ποσοστό του προϋπολογισμού για την προώθηση της γεωργίας που διατίθεται για τα βιολογικά προϊόντα ανέρχεται σε 27 %, το οποίο αντιστοιχεί σε 49 εκατ. EUR.

Δράση 1: Όσον αφορά την ενημέρωση και την επικοινωνία, η Επιτροπή:

- από το 2021, θα δώσει μεγαλύτερη έμφαση στα βιολογικά προϊόντα μεταξύ των θεμάτων που καλύπτονται από την ετήσια πρόσκληση υποβολής προτάσεων για μέτρα ενημέρωσης σχετικά με την ΚΓΠ·
- από το 2022, θα συλλέγει συνεχώς δεδομένα σχετικά με τα περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη της βιολογικής γεωργίας και θα ενημερώνει τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, σχετικά με τα οφέλη αυτά, ενισχύοντας τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης·
- από το 2022, θα μετρά την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τον λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ για την παρακολούθηση της προόδου που έχει σημειωθεί μετά το Ευρωβαρόμετρο του 2020. Θα συνεχίσει να διεξάγει τις έρευνες του Ευρωβαρόμετρου ως πολύτιμο εργαλείο για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων της Επιτροπής με σκοπό την προώθηση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής· και
- θα προσδιορίζει τις κυριότερες εκδηλώσεις για την ενημέρωση σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα¹⁷, ιδίως στα κράτη μέλη όπου η ζήτηση είναι χαμηλότερη από το μέσο επίπεδο της ΕΕ, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και άλλους φορείς, όπως η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η Επιτροπή των Περιφερειών και οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής στα κράτη μέλη.

Δράση 2: Όσον αφορά την προώθηση, η Επιτροπή θα συνεχίσει να διασφαλίζει έναν φιλόδοξο προϋπολογισμό στην πολιτική προώθησης της ΕΕ για την τόνωση της κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων που ευθυγραμμίζονται με τους φιλόδοξους στόχους,

¹⁶ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 504.

¹⁷ Εκτός από εκείνες στις οποίες είναι ήδη παρούσες οι υπηρεσίες της Επιτροπής.

την πολιτική και τις δράσεις της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου. Η Επιτροπή, από το 2021:

- θα διαθέσει ενισχυμένο προϋπολογισμό στο πλαίσιο των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της πολιτικής για την προώθηση της γεωργίας, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και την τόνωση της ζήτησης βιολογικών προϊόντων·
- θα εντείνει την προώθηση των βιολογικών προϊόντων της ΕΕ σε στοχευμένες αγορές ανάπτυξης τρίτων χωρών μέσω, για παράδειγμα, της συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις σε συνεργασία με τα κράτη μέλη·
- θα αυξήσει την ενημέρωση όσον αφορά τις ευκαιρίες εξαγωγών για τους παραγωγούς βιολογικών προϊόντων, ώστε να εκμεταλλευτούν το δίκτυο συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών και συμφωνιών ισοδυναμίας· και
- θα τονώσει την προβολή του τομέα μέσω βραβείων που αναγνωρίζουν την αριστεία στην αλυσίδα βιολογικών τροφίμων στην ΕΕ.

1.2. Προώθηση των κυλικείων που πωλούν βιολογικά προϊόντα και αύξηση της χρήσης οικολογικών δημόσιων συμβάσεων

Οι πόλεις, οι κωμοπόλεις και οι περιφέρειες διαδραματίζουν όλο και σημαντικότερο ρόλο στην προώθηση της βιολογικής παραγωγής. Η ανάπτυξη κυλικείων που δείχνουν προτίμηση στα βιολογικά τρόφιμα, καθώς και η προσφορά κουπονιών βιολογικών τροφίμων σε ευάλωτα άτομα, για παράδειγμα, θα μπορούσαν να προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες για αυξημένη κατανάλωση και παραγωγή βιολογικών προϊόντων. Τα υφιστάμενα δίκτυα θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να διευρύνουν τον αριθμό των πόλεων και κωμοπόλεων που συμμετέχουν σε εθνικές ή τοπικές στρατηγικές για την προώθηση των βιολογικών τροφίμων στα κυλικεία.

ΒΑΣΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Κοπεγχάγη είναι η πρώτη πόλη όπου το 100 % των προϊόντων που πωλούνται στα δημόσια κυλικεία είναι βιολογικά και προέρχονται από περίπου 25 000 εκτάρια βιολογικών καλλιεργειών κυρίως γύρω από την πόλη. Η Βιέννη διαθέτει δίκτυο βιολογικών αστικών κήπων έκτασης περίπου 860 εκταρίων, το οποίο προμηθεύει επίσης δημόσια κυλικεία, κυρίως σε παιδικούς σταθμούς. Η Ρώμη παρέχει περίπου 1 εκατομμύριο βιολογικά γεύματα ημερησίως στα δημόσια κυλικεία.

Η στροφή προς τα βιολογικά προϊόντα θα μπορούσε να αποφέρει δυνητικά οφέλη για τις περιφερειακές δραστηριότητες γεωργίας και υδατοκαλλιέργειας, την ανάπτυξη τοπικών αλυσίδων εφοδιασμού και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, για παράδειγμα μεταξύ δημόσιων κυλικείων και εστιατορίων. Ταυτόχρονα, η παροχή βιολογικών προϊόντων στα κυλικεία θα καταστήσει τα προϊόντα αυτά προσβάσιμα σε ευρύτερο φάσμα καταναλωτών.

Οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις προσφέρουν δυνατότητες τόνωσης της βιολογικής γεωργίας. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ. Τον Οκτώβριο του 2019, η Επιτροπή εξέδωσε νέα κριτήρια της ΕΕ για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά τα τρόφιμα, τις υπηρεσίες

τροφοδοσίας και τα μηχανήματα αυτόματης πώλησης¹⁸. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη γνώσεων μεταξύ των φορέων δημόσιας διοίκησης, ιδιαίτερα των τοπικών, σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρουν οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις κατά τη διοργάνωση δημόσιων συμβάσεων. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Επιτροπή δεσμεύεται να καθορίσει τον καλύτερο τρόπο θέσπισης ελάχιστων υποχρεωτικών κριτηρίων για τη βιώσιμη προμήθεια τροφίμων με σκοπό την προώθηση υγιεινής και βιώσιμης διατροφής, συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών προϊόντων, σε σχολεία και δημόσιους οργανισμούς, τα οποία θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για οποιαδήποτε μελλοντική δράση της Επιτροπής στον τομέα αυτό.

Δράση 3: Για να ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη χρήση των βιολογικών προϊόντων στα δημόσια κυλικεία, η Επιτροπή, από κοινού με ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη:

- θα ενισχύσει την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα κριτήρια οικολογικών δημόσιων συμβάσεων που εκδόθηκαν το 2019, τις εργασίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις για την προμήθεια υγιεινών τροφίμων, και την κοινή δράση Best-ReMaP¹⁹.
- θα ενσωματώσει τα βιολογικά προϊόντα στα ελάχιστα υποχρεωτικά κριτήρια για τις δημόσιες συμβάσεις βιώσιμων τροφίμων που πρέπει να αναπτυχθούν ως μέρος του νομοθετικού πλαισίου για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων έως το 2023.
- θα αναλύσει την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή των οικολογικών δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τα εθνικά σχέδια δράσης για τη βιολογική γεωργία για να παρακολουθήσει την εφαρμογή των οικολογικών δημόσιων συμβάσεων και θα καλέσει τα κράτη μέλη να αυξήσουν τη χρήση των οικολογικών δημόσιων συμβάσεων από τις δημόσιες αρχές. Θα καλέσει επίσης τα κράτη μέλη να καθορίσουν φιλόδοξους εθνικούς στόχους για τα βιολογικά προϊόντα στις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις και
- θα προετοιμάσει, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και το Σύμφωνο των Δημάρχων, ειδικές εκδηλώσεις για τους φορείς δημόσιας διοίκησης που είναι αρμόδιοι για υπηρεσίες δημόσιας τροφοδοσίας, με σκοπό την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ μέσω της σύνδεσης αυτών των πρωτοβουλιών με το ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα, αρχής γενομένης από το 2022.

1.3. Ενίσχυση προγραμμάτων προώθησης βιολογικών προϊόντων στα σχολεία

Το πρόγραμμα της ΕΕ για τα σχολεία στηρίζει τη διανομή φρούτων, λαχανικών, γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων στα παιδιά, σε συνδυασμό με εκπαιδευτικές δραστηριότητες, με στόχο την επανασύνδεση των παιδιών με τη γεωργία και τη διδασκαλία υγιεινών διατροφικών συνηθειών, ενθαρρύνοντας έτσι την υγιεινή διατροφή

¹⁸ SWD(2019) 366 final – Κριτήρια οικολογικών δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ για τα τρόφιμα, την τροφοδοσία και τα μηχανήματα αυτόματης πώλησης.

¹⁹ Πρόγραμμα Best-ReMaP για τη διατροφή με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά: <https://bestremap.eu/>.

και διατηρώντας τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη κατανάλωση των προϊόντων στο πλαίσιο του προγράμματος.

Σύμφωνα με τη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο», τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη διανομή βιολογικών προϊόντων στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ για τα σχολεία, μέσω κριτηρίων επιλογής ή ανάθεσης σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και/ή μέσω ευνοϊκότερων όρων. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη τις αρχές αυτές κατά την αναθεώρηση των προγραμμάτων για τα σχολεία. Επί του παρόντος, υπάρχουν αρκετές χώρες που δεν δίνουν προτεραιότητα στα βιολογικά προϊόντα, κυρίως επειδή συχνά είναι ακριβότερα από τα μη βιολογικά, γεγονός που θα μπορούσε να μετριαστεί με τη λήψη φορολογικών μέτρων από τα κράτη μέλη, όπως η κατάργηση των μειωμένων συντελεστών στα φυτοφάρμακα ως γεωργικές εισροές.

***Δράση 4:** Στο πλαίσιο της επανεξέτασης του πλαισίου του προγράμματος της ΕΕ για τα σχολεία που έχει προγραμματιστεί για το 2023 στο πλαίσιο της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο», και σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου, η Επιτροπή:*

- θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τον προσδιορισμό τρόπων περαιτέρω αύξησης της διανομής βιολογικών προϊόντων στα προγράμματα προώθησης της κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων στα σχολεία. Η Επιτροπή θα καλέσει τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να αυξάνουν αυτό το ποσοστό και τα κράτη μέλη που έχουν μείνει περισσότερο πίσω θα χρειαστεί να καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια· και
- θα εκπονήσει μελέτη σχετικά με τις πραγματικές τιμές των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου της φορολογίας, με σκοπό τη διατύπωση συστάσεων.

1.4. Πρόληψη της απάτης στον τομέα των τροφίμων και ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών

Η επιτυχία των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά την ανάπτυξη της αγοράς και την προτίμηση των καταναλωτών εξαρτάται από την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στον λογότυπο βιολογικής παραγωγής της ΕΕ και στο σύστημα ελέγχου της. Η δόλια συμπεριφορά και οι εσκεμμένες παραβιάσεις των κανόνων βιολογικής παραγωγής μπορούν να βλάψουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα βιολογικά προϊόντα.

Η συνεργασία μεταξύ υπαλλήλων με γνώσεις για την αγροδιατροφική αλυσίδα, αστυνομικών και τελωνειακών υπαλλήλων με εξουσίες έρευνας, δικαστών και εισαγγελικών αρχών είναι πολύ σημαντική σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των βιολογικών προϊόντων. Το ίδιο ισχύει και για την ενίσχυση και τη βελτιστοποίηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών.

***Δράση 5:** Η Επιτροπή, από το 2021, θα ενισχύσει την καταπολέμηση των δόλιων πρακτικών και ειδικότερα:*

- θα εξασφαλίσει την άρτια εποπτεία των συστημάτων ελέγχου στα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες· θα ενισχύσει τη συνεργασία με τις διοικήσεις των κρατών μελών και τις

τρίτες χώρες που αναγνωρίζονται ως ισοδύναμες, με βάση, μεταξύ άλλων, τα μέσα τους και τα αποτελέσματα προηγούμενων ελέγχων·

- θα συνδράμει τα κράτη μέλη στη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικής για την πρόληψη της απάτης στον τομέα των βιολογικών προϊόντων, μέσω στοχευμένων εργαστηρίων για την ανταλλαγή διδαγμάτων και βέλτιστων πρακτικών·
- θα συνεργαστεί με το δίκτυο της ΕΕ για την απάτη στον τομέα των τροφίμων και την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανάλυση του τομέα με σκοπό την πρόληψη της απάτης και τον συντονισμό των ερευνών· θα ενισχύσει τη συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και τους φορείς επιβολής του νόμου σε τρίτες χώρες για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το εμπόριο βιολογικών προϊόντων και την απάτη στον τομέα των βιολογικών προϊόντων·
- θα στηρίζει τα κράτη μέλη με καθοδήγηση σχετικά με τον ενισχυμένο έλεγχο των εισαγωγών στα σύνορα·
- θα προωθήσει ισχυρότερα μέτρα για την αντιμετώπιση δόλιων πρακτικών μέσω των καταλόγων κυρώσεων·
- θα εφαρμόσει μέτρα για την ενημέρωση των καταναλωτών και/ή την ανάκληση από την αγορά προϊόντων στα οποία εντοπίζεται απάτη· και
- θα σχεδιάσει συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, χρησιμοποιώντας τεχνητή νοημοσύνη για την εξόρυξη δεδομένων στην ΕΕ (π.χ. το σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους – IMSOC²⁰) και βάσεις δεδομένων των κρατών μελών.

1.5. Βελτίωση της ιχνηλασιμότητας

Η φήμη του τομέα της βιολογικής παραγωγής βασίζεται στην ικανότητα ιχνηλάτησης των προϊόντων από το πιάτο μέχρι το αγρόκτημα. Για να ενισχυθούν η ιχνηλασιμότητα και η διαφάνεια, είναι σημαντικό να υπάρχει σαφής εικόνα των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην παραγωγή, τη διανομή και την εμπορία βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ. Οι φορείς ελέγχου υποχρεούνται ήδη να δημοσιεύουν στον ιστότοπό τους τα πιστοποιητικά επιχειρήσεων βιολογικής παραγωγής, αλλά δεν υφίσταται ακόμη κεντρικός ενιαίος δικτυακός τόπος σε επίπεδο ΕΕ με τις πληροφορίες αυτές.

Δράση 6: Η Επιτροπή, από το 2021:

- θα δημιουργήσει μια βάση δεδομένων με τα πιστοποιητικά όλων των φορέων της ΕΕ και, αργότερα, των σχετικών φορέων τρίτων χωρών, με βάση την ανάλυση που έχει ήδη ξεκινήσει στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης του 2014, και σε συνέχεια των συστάσεων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου²¹.

²⁰ Κανονισμός για το σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους (IMSOC): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32019R1715>.

²¹ «Μολονότι το σύστημα ελέγχου για τα βιολογικά προϊόντα βελτιώθηκε, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα προβλήματα»: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_04/SR_organic-food_EL.pdf.

- *θα προωθήσει την εγγραφή των αρμόδιων αρχών και των φορέων ελέγχου καθώς και την ψηφιακή υπογραφή πιστοποιητικών ελέγχου στο σύστημα TRACES. Αυτή η ηλεκτρονική διαδικασία θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο και τον κίνδυνο πλαστογράφησης εγγράφων και*
- *θα συντονίζει τακτικές δραστηριότητες ιχνηλασιμότητας των βιολογικών προϊόντων σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τους φορείς ελέγχου τους και τρίτες χώρες, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις υπόνοιας απάτης στον τομέα των τροφίμων.*

Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να βοηθήσουν την επισήμανση, τον εντοπισμό, την τοπικοποίηση και την κοινοποίηση δεδομένων που σχετίζονται με προϊόντα και η Επιτροπή εργάζεται πάνω σε λύσεις όπως τα ψηφιακά διαβατήρια. Ο τομέας των βιολογικών προϊόντων θα μπορούσε να επωφεληθεί από τη χρήση νέων τεχνολογιών, κυρίως επειδή χαρακτηρίζεται από ολόενα και πιο σύνθετες αλυσίδες αξίας και από την ανάγκη διαφάνειας. Η τεχνητή νοημοσύνη, η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχίων (blockchain) και παρόμοιες τεχνολογίες μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων, ιδιαίτερα μέσω διασφάλισης της διαφάνειας σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού και της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων, ώστε να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών.

Δράση 7: Η Επιτροπή, από το 2021:

- *σε συνεργασία με την εργασία για τα ψηφιακά διαβατήρια προϊόντων, θα αξιολογήσει κατά πόσο η ιχνηλασιμότητα των βιολογικών προϊόντων θα μπορούσε να επωφεληθεί από την τεχνολογία blockchain ή άλλες ψηφιακές τεχνολογίες και θα εξετάσει, σε δεύτερο στάδιο, ένα πιλοτικό έργο σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα βήματα αυτά θα συμπληρωθούν από σειρά δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» σχετικά με τη χρήση τεχνολογιών blockchain στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και από άλλες στοχευμένες δράσεις έρευνας και καινοτομίας που αποσκοπούν στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για την ιχνηλάτηση των βιολογικών τροφίμων.*

1.6. Η συμβολή του ιδιωτικού τομέα

Οι έμποροι λιανικής πώλησης, οι υπηρεσίες τροφοδοσίας, τα εστιατόρια και οι υπηρεσίες διανομής μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση των βιολογικών προϊόντων διατροφής. Μπορούν, για παράδειγμα, να διασφαλίσουν επαρκή και οικονομικά προσιτή προσφορά βιολογικών προϊόντων σε καταστήματα τροφίμων, σουπερμάρκετ και διαδικτυακά καταστήματα, καθώς και μενού που περιλαμβάνουν βιολογικά προϊόντα σε εστιατόρια και υπηρεσίες τροφοδοσίας. Οι δράσεις αυτές μπορούν να συνδυαστούν με επεξήγηση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών οφελών της βιολογικής παραγωγής.

Επιπλέον, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση των βιολογικών τροφίμων, μεταξύ άλλων με την ενημέρωση των ιδιωτικών υπαλλήλων για τα οφέλη της βιολογικής γεωργίας (π.χ. με τη χρήση επικοινωνιακού υλικού που διατίθεται από την ΕΕ), με τη διάθεση βιολογικών προϊόντων στα κυλικεία και με την

ανταμοιβή των υπαλλήλων με «βιοεπιταγές» τις οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιούν για την αγορά προϊόντων βιολογικής γεωργίας.

Δράση 8: Με στόχο την ενίσχυση του ρόλου των εμπόρων λιανικής πώλησης, των χονδρεμπόρων, των υπηρεσιών τροφοδοσίας, των εστιατορίων και άλλων επιχειρήσεων, η Επιτροπή, από το 2021:

- θα επιδιώξει σαφείς δεσμεύσεις από τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς για τη στήριξη και την αύξηση της διανομής και πώλησης βιολογικών προϊόντων, στο πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» για υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές και πρακτικές προώθησης, και θα διαδώσει βέλτιστες πρακτικές σε σχετικές πλατφόρμες, όπως η πλατφόρμα ενδιαφερόμενων φορέων για την κυκλική οικονομία²² και
- θα δημιουργήσει συμπράξεις με επιχειρήσεις που επιθυμούν να προωθήσουν τη χρήση βιολογικών προϊόντων στο πλαίσιο της εταιρικής τους πολιτικής βιωσιμότητας. Τα μέτρα αυτά θα συζητηθούν περαιτέρω στην πλατφόρμα για τις επιχειρήσεις και τη βιοποικιλότητα²².

ΑΞΟΝΑΣ 2. ΚΑΘ' ΟΔΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟ 2030: ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΑΞΙΑΣ

Όπως προαναφέρθηκε, ο μέσος όρος του 8,5 % στην ΕΕ κρύβει ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το ποσοστό της γεωργικής γης που προορίζεται για βιολογικές καλλιέργειες: κυμαίνεται από μόλις 0,5 % έως και πάνω από 25 %. Το ίδιο ισχύει για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια, η οποία αυξάνεται σημαντικά σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ άλλα βρίσκονται ακόμη σε πρώιμα στάδια της εν λόγω μεθόδου παραγωγής²³.

Οι διαφορές αυτές μεταξύ των κρατών μελών οφείλονται εν μέρει στο γεγονός ότι σε ορισμένα από αυτά δεν υπάρχουν επαρκείς δομές. Η δημιουργία κατάλληλων δομών θα επιτρέψει την ορθή διοχέτευση της βιολογικής παραγωγής στις αλυσίδες εφοδιασμού, γεγονός που με τη σειρά του θα επιτρέψει στους γεωργούς να επωφεληθούν πλήρως από την προστιθέμενη αξία της βιολογικής παραγωγής. Το σχέδιο δράσης αναμένεται να δώσει ώθηση στην υιοθέτηση της βιολογικής παραγωγής, ιδιαίτερα στα κράτη μέλη όπου το ποσοστό είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ήδη καθορίσει εθνικούς στόχους σχετικά με τις γεωργικές εκτάσεις όπου χρησιμοποιούνται μέθοδοι βιολογικής καλλιέργειας, στις περισσότερες περιπτώσεις ως ποσοστό της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης.

Παράλληλα, η ΚΓΠ παραμένει βασικό εργαλείο για τη στήριξη της μετατροπής. Σήμερα, χρησιμοποιείται περίπου το 1,8 % της ΚΓΠ για τη στήριξη της βιολογικής γεωργίας. Η μελλοντική ΚΓΠ θα περιλαμβάνει οικολογικά προγράμματα που θα στηρίζονται από προϋπολογισμό ύψους 38-58 δισ. EUR για την περίοδο 2023-2027, ανάλογα με την

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm.

²³ EUMOFA, EU Organic Aquaculture, Μάιος 2017.

έκβαση των διαπραγματεύσεων²⁴. Τα οικολογικά προγράμματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας. Το ΕΤΘΑΥ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη για τη μετάβαση στη βιολογική υδατοκαλλιέργεια.

2.1. Ενθάρρυνση της μετατροπής, των επενδύσεων και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών

Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης της ΚΓΠ παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη στους γεωργούς για τη μετατροπή των εκμεταλλεύσεών τους σε βιολογική παραγωγή και για τη διατήρησή τους. Η στήριξη αυτή έχει αποδειχθεί θεμελιώδους σημασίας για την παροχή κινήτρων στους γεωργούς ώστε να στραφούν προς τη βιολογική γεωργία. Αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αύξηση των εκτάσεων που καλλιεργούνται με μεθόδους βιολογικής γεωργίας. Για τη μελλοντική ΚΓΠ, τα κράτη μέλη θα έχουν την ευελιξία να στηρίζουν τις επιχειρήσεις βιολογικής παραγωγής με εξατομικευμένο τρόπο, τόσο στο πλαίσιο των ταμείων αγροτικής ανάπτυξης όσο και με στοχευμένα οικολογικά προγράμματα άμεσης στήριξης του εισοδήματος. Στα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ, ο προϋπολογισμός για μέτρα στήριξης της μετατροπής των εκμεταλλεύσεων σε εκμεταλλεύσεις βιολογικής παραγωγής και της διατήρησής τους, καθώς και για μέτρα στήριξης των επενδύσεων, θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τους εθνικούς φιλόδοξους στόχους για αύξηση της βιολογικής παραγωγής.

Η βιολογική γεωργία συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των ειδικών στόχων της ΚΓΠ και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), ιδίως στην «εξασφάλιση δίκαιου εισοδήματος για τους γεωργούς», την «εξισορρόπηση της θέσης των γεωργών στην αξιακή αλυσίδα», τη «διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων», την «προστασία της βιοποικιλότητας, των υπηρεσιών οικοσυστήματος και των οικοτόπων και φυσικών τοπίων» και τη «βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας και της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία, καθώς και την καλή μεταχείριση των ζώων».

Η βιολογική γεωργία λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη στις συστάσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με τους εννέα ειδικούς στόχους της ΚΓΠ. Σε αυτές τις συστάσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να καθορίσουν συγκεκριμένες εθνικές τιμές για τον στόχο των εκτάσεων που καλλιεργούνται με μεθόδους βιολογικής γεωργίας, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάστασή τους και τις προαναφερθείσες συστάσεις.

Η Επιτροπή θα προωθήσει την παροχή τεχνικής βοήθειας στους γεωργούς σε ολόκληρη την ΕΕ στο πλαίσιο της ΚΓΠ μετά το 2020, ώστε να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση της βιολογικής γεωργίας. Η στήριξη για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια θα παρασχεθεί μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) για την περίοδο 2021-2027.

Η ανάπτυξη του τομέα της βιολογικής καλλιέργειας απαιτεί επίσης περαιτέρω εκπαίδευση και επανεκπαίδευση του εργατικού δυναμικού στον αγροδιατροφικό τομέα.

²⁴ Ο τελικός προϋπολογισμός για τα οικολογικά προγράμματα (2023-2027) βρίσκεται ακόμη υπό συζήτηση μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ. Η θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προβλέπει κονδύλια του προϋπολογισμού ύψους 58,1 δισ. EUR, ενώ η θέση του Συμβουλίου κονδύλια ύψους 38,7 δισ. EUR.

Το ευρωπαϊκό σύμφωνο δεξιοτήτων παρέχει ευκαιρίες για συνεργασίες δεξιοτήτων μεγάλης κλίμακας σε βιομηχανικά οικοσυστήματα όπως το αγροδιατροφικό και θα πρέπει να κινητοποιηθεί πλήρως για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση.

Δράση 9: Στο πλαίσιο της νέας ΚΓΠ και της νέας ΚΑΠ, η Επιτροπή

- από το 2023, θα αξιολογήσει τις ειδικές συνθήκες και ανάγκες των κρατών μελών όσον αφορά την ανάπτυξη του τομέα βιολογικών προϊόντων και θα διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις δυνατότητες που προσφέρει η νέα ΚΓΠ για τη στήριξη του εθνικού τους τομέα βιολογικών προϊόντων. Η στήριξη αυτή θα περιλαμβάνει τεχνική βοήθεια, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και καινοτομιών στον τομέα των βιολογικών προϊόντων, καθώς και την πλήρη χρήση των σχετικών μέσων της ΚΓΠ, όπως τα οικολογικά προγράμματα και οι δεσμεύσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης για την αγροτική ανάπτυξη, οι οποίες περιλαμβάνουν και τη βιολογική γεωργία. Θα ενισχυθούν οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών για γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε συγκεκριμένα θέματα, κυρίως στο πλαίσιο του συστήματος γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS), για την προώθηση της ανταλλαγής σχετικών γνώσεων·
- από το 2022, θα προωθήσει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών (προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, μαθήματα, υλικά κ.λπ.) σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, παρέχοντας τη δυνατότητα σε παρόχους υπηρεσιών εκπαίδευσης (π.χ. τεχνικές σχολές, πανεπιστήμια) να αναπτύξουν μαθήματα για τη βιολογική γεωργία ως τμήμα ενός γενικού προγράμματος σπουδών και να παρουσιάσουν καινοτόμες λύσεις που στοχεύουν στον τομέα της βιολογικής παραγωγής (παραγωγή, μεταποίηση, λιανικό εμπόριο και κατανάλωση). Θα δημιουργηθούν ενωσιακά δίκτυα πρότυπων γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε συγκεκριμένα θέματα με σκοπό την προώθηση μιας συμμετοχικής προσέγγισης (διάδοση). Θα προωθηθούν βέλτιστες πρακτικές και συνέργειες με τα έργα της EIP-AGRI μέσω του μελλοντικού δικτύου της ΚΓΠ· και
- τα κράτη μέλη θα ενθαρρυνθούν να συμπεριλάβουν την αύξηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας στα αναθεωρημένα πολυετή εθνικά στρατηγικά σχέδιά τους για την υδατοκαλλιέργεια και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που προσφέρει το ΕΤΘΑΥ 2021-2027 για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Επίσης, η Επιτροπή θα διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και καινοτομίας στη βιολογική υδατοκαλλιέργεια στο πλαίσιο της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού.

2.2. Ανάπτυξη τομεακής ανάλυσης για την ενίσχυση της διαφάνειας της αγοράς

Η διαθεσιμότητα δεδομένων —συγκεκριμένα σχετικά με την παραγωγή, τις τιμές κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού βιολογικών τροφίμων, το εμπόριο, τις προτιμήσεις των καταναλωτών και συγκεκριμένους διαύλους εμπορικής διάθεσης— έχει ουσιαστική σημασία για τη διαμόρφωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πολιτικής της ΕΕ σε θέματα βιολογικής παραγωγής. Οι περαιτέρω προσπάθειες για τη συλλογή, ανάλυση και διάδοση δεδομένων σε τακτική βάση θα αυξήσουν τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη στον τομέα της βιολογικής παραγωγής.

Δράση 10: Για να προσφέρει μια συνολική επισκόπηση του τομέα, η Επιτροπή, από το 2021:

- θα δημοσιεύει τακτικές εκθέσεις για τη βιολογική παραγωγή στην ΕΕ με βάση τα στοιχεία της Eurostat, οι οποίες θα περιλαμβάνουν, συγκεκριμένα, πληροφορίες σχετικά με τις εκτάσεις, τις εκμεταλλεύσεις που χρησιμοποιούν μεθόδους βιολογικής γεωργίας, καθώς και σχετικά με τον κύριο τομέα παραγωγής²⁵ και
- θα δημοσιεύει ετήσια έκθεση σχετικά με τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι φορείς δημόσιας διοίκησης και η πανεπιστημιακή κοινότητα ενδιαφέρονται επίσης όλο και περισσότερο για την πρόσβαση σε ακριβή και έγκαιρα δεδομένα σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα. Αυτό το είδος διαφάνειας θα συμβάλει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των φορέων της αλυσίδας τροφίμων, θα διασφαλίσει ότι η παραγωγή ανταποκρίνεται στις καταναλωτικές τάσεις και, τελικά, θα επιτρέψει στους φορείς να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις όσον αφορά την παραγωγή και τις επενδύσεις.

Δράση 11: Η Επιτροπή, από το 2022:

- θα εντατικοποιήσει τη συλλογή δεδομένων της αγοράς σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και θα επεκτείνει την ανάλυση των παρατηρητηρίων της αγοράς της ΕΕ και στα βιολογικά προϊόντα.

2.3. Υποστήριξη της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων

Η βιολογική γεωργία χαρακτηρίζεται από τον κατακερματισμένο χαρακτήρα της, καθώς οι παραγωγοί έχουν πρόσβαση σε περιορισμένο αριθμό μεταποιητών και εμπόρων λιανικής πώλησης. Οι ανισορροπίες στην αλυσίδα τροφίμων που περιορίζουν τη διαπραγματευτική ισχύ των βιοκαλλιεργητών μπορεί να αυξηθούν καθώς αυξάνεται το συνολικό μερίδιο αγοράς των βιολογικών προϊόντων στον τομέα των τροφίμων.

Με τη δημιουργία οργανώσεων παραγωγών²⁵ ή με τη συμμετοχή τους σε αυτές, οι βιοκαλλιεργητές μπορούν να επωφεληθούν από κονδύλια της ΕΕ στο πλαίσιο της ΚΓΠ και από τη στήριξη και τα κονδύλια που είναι διαθέσιμα από την κοινή οργάνωση αγορών για προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και το ΕΤΘΑΥ, για τη βελτίωση της οργάνωσης μεταξύ των διαφόρων παραγόντων στην αλυσίδα εφοδιασμού βιολογικών προϊόντων. Τα επιχειρησιακά προγράμματα που καλύπτουν την παραγωγή βιολογικών

²⁵ Οι «οργανώσεις παραγωγών» μπορούν να αναφέρονται σε κάθε είδος οντότητας που έχει συσταθεί με πρωτοβουλία παραγωγών συγκεκριμένου τομέα (οριζόντια συνεργασία) για την επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους ειδικούς στόχους που απαριθμούνται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων — ανεξάρτητα από το αν αναγνωρίζεται επίσημα σύμφωνα με το άρθρο 152 και/ή το άρθρο 161. Ελέγχονται από παραγωγούς και μπορούν να λάβουν διάφορες νομικές μορφές, π.χ. γεωργικών συνεταιρισμών, ενώσεων γεωργών ή ιδιωτικών εταιρειών με μετόχους τους παραγωγούς.

οπωροκηπευτικών λαμβάνουν υψηλότερο ποσοστό συγχρηματοδότησης. Ωστόσο, επί του παρόντος δεν υπάρχουν επαρκείς γνώσεις σχετικά με τον βαθμό συγκέντρωσης στη βιολογική παραγωγή και το κατά πόσον η οργάνωσή της χρήζει ιδιαίτερης προσοχής.

Οι γεωργοί μικρών εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ βρίσκονται αντιμέτωποι με σχετικά υψηλό κόστος και γραφειοκρατία που συνδέεται με την πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή θα θεσπίσει ένα σύστημα «ομαδικής πιστοποίησης» που θα επιτρέπει στις εκμεταλλεύσεις που πληρούν ορισμένα κριτήρια να συγκροτούν ομάδα με άλλες μικρές εκμεταλλεύσεις, ώστε να μειωθούν οι δαπάνες ελέγχου και πιστοποίησης και ο συναφής διοικητικός φόρτος. Η διάταξη αυτή θα ενισχύσει επίσης τα τοπικά δίκτυα και θα βελτιώσει τις δυνατότητες διάθεσης στην αγορά.

Δράση 12: Η Επιτροπή, από το 2021:

- *θα διενεργήσει ανάλυση του βαθμού οργάνωσης των αλυσίδων εφοδιασμού στον τομέα της βιολογικής παραγωγής και θα προσδιορίσει τρόπους βελτίωσής του σε διαβούλευση με τους εκπροσώπους των οργανώσεων παραγωγών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς και*
- *θα διερευνήσει τη νομική δυνατότητα σύστασης ή προσχώρησης σε συγκεκριμένες οργανώσεις παραγωγών βιολογικών προϊόντων και, όπου είναι δυνατόν, θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να διαθέσουν κονδύλια για τον σκοπό αυτό. Οι οργανώσεις παραγωγών έχουν μεγαλύτερη ισχύ στην αγορά και μπορούν γενικά να συμβάλλουν στην ενίσχυση της θέσης των βιοκαλλιεργητών στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής, ιδιαίτερα όταν έρχονται αντιμέτωποι με αθέμιτες εμπορικές πρακτικές²⁶. Εάν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών με τις οποίες οι παραγωγοί βιολογικών προϊόντων περιέρχονται σε μειονεκτική θέση, η Επιτροπή τις αντιμετωπίζει χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της.*

Δράση 13: Η Επιτροπή, από το 2022:

- *θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση και θα παρέχει καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με την «ομαδική πιστοποίηση», ώστε να μπορούν οι γεωργοί μικρών εκμεταλλεύσεων να μοιράζονται το κόστος και τον διοικητικό φόρτο της πιστοποίησης, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή.*

²⁶ Μια πρόσφατη μελέτη σχετικά με τις οργανώσεις παραγωγών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «οι ΟΠ είναι επίσης σε καλύτερη θέση από τους μεμονωμένους γεωργούς για να αντισταθούν σε πρακτικές επιχειρηματικών εταίρων που θεωρούνται αθέμιτες έναντι των γεωργών ή που δεν συνάδουν με τους συμβατικούς όρους»: <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1>

2.4. Ενίσχυση της μεταποίησης σε τοπική και μικρή κλίμακα και προώθηση του κυκλώματος βραχυπρόθεσμου εμπορίου

Η βιολογική γεωργία αναπτύχθηκε κυρίως σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής, ενώ η μεταποίηση βιολογικών προϊόντων είναι λιγότερο ανεπτυγμένη και ρυθμισμένη. Ως εκ τούτου, η επένδυση σε προσεκτικές τεχνικές μεταποίησης και σε βιώσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες συσκευασίες, καθώς και η επίτευξη καλύτερης κατανόησης των ζητημάτων ποιότητας και ασφάλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού βιολογικών προϊόντων, σε συνδυασμό με τη θέσπιση κανονισμών, είναι σημαντικοί παράγοντες για τη δημιουργία νέας αξίας για τους καταναλωτές.

Η ελαχιστοποίηση των αποστάσεων που διανύουν τα τρόφιμα και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής αποτελεί μια ακόμη πρόκληση για τις αλυσίδες εφοδιασμού βιολογικών προϊόντων, η οποία απαιτεί τον εξορθολογισμό της εφοδιαστικής των βιολογικών προϊόντων και των δικτύων γεωργικών εισροών²⁷. Με αυτόν τον τρόπο, οι μικροί παραγωγοί βιολογικών προϊόντων που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές θα μπορούσαν να βρουν διέξοδο για τα προϊόντα τους και να επωφεληθούν από την προστιθέμενη αξία της βιολογικής τους ιδιότητας.

Ωστόσο, οι επιχειρήσεις είναι συχνά απρόθυμες να στραφούν στα βιολογικά προϊόντα λόγω της έλλειψης οργανωμένων και αποτελεσματικών εμπορικών αλυσίδων εφοδιασμού στον τομέα των βιολογικών προϊόντων. Εκτός από τα οριζόντια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αλυσίδες εφοδιασμού γεωργικών ειδών διατροφής, η διανομή βιολογικών προϊόντων μπορεί να συνεπάγεται υψηλό λειτουργικό κόστος και ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

Η ανταλλαγή πείρας και γνώσεων μπορεί να ενθαρρύνει τη δημιουργία τοπικών αγορών τροφίμων και μικρών αλυσίδων εφοδιασμού και να διαφυλάξει την ακεραιότητα της βιολογικής ποιότητας του προϊόντος. Σημαντικά είναι επίσης τα ειδικά προγράμματα και η συμμετοχή σε αγροτικά δίκτυα.

Η βιολογική παραγωγή μπορεί να συμβάλει στην προώθηση νέων επιχειρηματικών μοντέλων. Οι «βιοπεριφέρειες» έχουν αποδειχθεί επιτυχείς όσον αφορά την ενσωμάτωση της βιολογικής γεωργίας και άλλων τοπικών δραστηριοτήτων για την ενίσχυση της προσέλευσης τουριστών²⁸ και σε περιοχές εκτός των κυριότερων τουριστικών προορισμών. Η «βιοπεριφέρεια» είναι μια γεωγραφική περιοχή όπου οι γεωργοί, το κοινό, οι τουριστικές επιχειρήσεις, οι ενώσεις και οι δημόσιες αρχές συνάπτουν συμφωνία για τη βιώσιμη διαχείριση των τοπικών πόρων, η οποία βασίζεται σε αρχές και πρακτικές βιολογικής γεωργίας. Στόχος είναι η μεγιστοποίηση των οικονομικών και κοινωνικοπολιτιστικών προοπτικών της περιοχής. Κάθε «βιοπεριφέρεια» περιλαμβάνει παραμέτρους που αφορούν τον τρόπο ζωής, τη διατροφή, τις ανθρώπινες σχέσεις και τη φύση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η τοπική γεωργική παραγωγή να εκτιμάται από τους καταναλωτές και, ως εκ τούτου, να αποκτά υψηλότερη αξία στην αγορά.

²⁷ Stolze et al: «Organic in Europe: Expanding beyond a niche» στο Organic in Europe. Prospects and Developments 2016.

²⁸ FAO, «The experience of Bio-districts in Italy»: <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>.

Δράση 14: Η Επιτροπή, από το 2023:

- θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη για την προώθηση της μεταποίησης σε τοπική και μικρή κλίμακα, σύμφωνα με τον στόχο του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή, δηλαδή τη μετάβαση σε «βραχύτερες αλυσίδες εφοδιασμού βιολογικών προϊόντων, με στόχο την παροχή περιβαλλοντικών και κοινωνικών οφελών», και στο πλαίσιο των προσπαθειών της να στηρίξει το εμπόριο βιολογικών προϊόντων εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ. Η δράση αυτή θα ενισχυθεί με στοχευμένη έρευνα και καινοτομία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», συμπεριλαμβανομένης της στήριξης στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών· και
- θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να στηρίζουν την ανάπτυξη και την υλοποίηση των «βιοπεριφερειών».

Δράση 15: Δεδομένου ότι η βιολογική γεωργία μπορεί να ενισχύσει την κοινωνική ένταξη στις αγροτικές περιοχές, προωθώντας παράλληλα αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και διαβίωσης, η Επιτροπή, από το 2022:

- θα παρέχει βοήθεια στα κράτη μέλη κατά τον σχεδιασμό μέτρων για τη βιολογική γεωργία σε αγροτικές περιοχές που προωθούν την ισότητα των φύλων, τους νέους γεωργούς και την απασχόληση, τα οποία θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

2.5. Βελτίωση της διατροφής των ζώων σύμφωνα με τους κανόνες βιολογικής παραγωγής

Η βιολογική κτηνοτροφία πρέπει να πληροί τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ για την καλή μεταχείριση των ζώων και να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες συμπεριφοράς των ζώων ανάλογα με το είδος τους, σύμφωνα με την προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την υγεία των ζώων με γνώμονα την πρόληψη των ασθενειών. Τα βασικά πρόσθετα των ζωοτροφών, όπως οι βιταμίνες, παράγονται όλο και περισσότερο μέσω ζύμωσης με γενετικά τροποποιημένους μικροοργανισμούς (ΓΤΜ)²⁹. Δεδομένου ότι αυτή η τεχνική παραγωγής δεν συνάδει με τις αρχές της βιολογικής παραγωγής και δεδομένου ότι η βιομηχανία παραγωγής προσθέτων για ζωοτροφές μπορεί να μην υποβάλει αίτηση για την έγκριση προσθέτων που παράγονται από συμβατικούς μικροοργανισμούς, αυξάνονται τα προβλήματα εφοδιασμού βασικών προσθέτων στη βιολογική κτηνοτροφία.

Εκτός από την αύξηση της διαθεσιμότητας πρωτεϊνών για ζωοτροφές τοπικής προέλευσης, θα πρέπει να βρεθούν εναλλακτικές πηγές πρωτεΐνης για ζωοτροφές, ώστε να εξασφαλιστεί η βιώσιμη και διαφοροποιημένη διατροφή των ζώων. Οι πηγές αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν έντομα, ύλες θαλάσσιας προέλευσης (π.χ. φύκη) και υποπροϊόντα της βιοοικονομίας (π.χ. απόβλητα από την αλιεία και την

²⁹ Όσον αφορά τα πρόσθετα ζωοτροφών που παράγονται από ΓΤΜ σε περιορισμένη χρήση, η επιχείρηση πρέπει να αποδεικνύει ότι το πρόσθετο δεν περιέχει ίχνη των μικροοργανισμών από τους οποίους παράγεται, ειδικότερα ίχνη ανασυνδυασμένου DNA.

υδατοκαλλιέργεια). Επιπλέον, τα πρότυπα για τις βιολογικές ζωοτροφές θα πρέπει να επικαιροποιούνται.

Δράση 16: Η Επιτροπή προτίθεται:

- να στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» σχετικά με εναλλακτικές πηγές οργανικών βιταμινών και άλλων ουσιών που ενδέχεται να αποδειχθούν απαραίτητες, καθώς και σχετικά με εναλλακτικές πηγές πρωτεϊνών, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνική και οικονομική σκοπιμότητά τους·
- να διερευνήσει μέσα για την υποστήριξη της υποβολής αιτήσεων για πρόσθετες ύλες ζωοτροφών που παράγονται χωρίς ΓΤΜ, ζωοτροφές με βάση έντομα καθώς και ύλες θαλάσσιας προέλευσης· και
- να εγκρίνει πρωτοβουλία για τα φύκη το 2022, ώστε να στηρίζει την παραγωγή φυκών και τη βιομηχανία φυκών της ΕΕ, με σκοπό να διασφαλιστεί ο εφοδιασμός με φύκη ως εναλλακτική πρώτη ύλη ζωοτροφών για τη βιολογική κτηνοτροφία.

2.6. Ενίσχυση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας

Η βιολογική υδατοκαλλιέργεια μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη της καταναλωτικής ζήτησης για διαφοροποιημένα τρόφιμα υψηλής ποιότητας που παράγονται κατά τρόπο που σέβεται το περιβάλλον και διασφαλίζει την καλή μεταχείριση των ζώων. Μπορεί επίσης να συμβάλει στην κάλυψη του χάσματος μεταξύ της ζήτησης προϊόντων υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ και της παραγωγής βιώσιμων προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και στην εκτόνωση της πίεσης που δέχονται τα άγρια αποθέματα.

Δράση 17: Από το 2022 η Επιτροπή προτίθεται:

- να στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία σχετικά με τις εναλλακτικές πηγές θρεπτικών ουσιών, την αναπαραγωγή και την καλή μεταχείριση των ζώων στην υδατοκαλλιέργεια· την προώθηση επενδύσεων σε προσαρμοσμένα συστήματα πολυκαλλιέργειας και πολυτροφικής υδατοκαλλιέργειας· και την προώθηση δραστηριοτήτων εκκολαπτηρίων και ιχθυογεννητικών σταθμών βιολογικών ιχθυοδίων· και
- να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει με τον κατάλληλο τρόπο τυχόν συγκεκριμένα εμπόδια όσον αφορά την ανάπτυξη της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ.

Οι νέες κατευθυντήριες γραμμές για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ, που αναμένεται να εγκριθούν από την Επιτροπή την άνοιξη του 2021, θα ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη να στηρίξουν την αύξηση της βιολογικής παραγωγής.

ΑΞΙΟΝΑΣ 3: ΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΗ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Ένας βιώσιμος και ανθεκτικός τομέας γεωργίας και υδατοκαλλιέργειας εξαρτάται από την ενισχυμένη βιοποικιλότητα, η οποία έχει θεμελιώδη σημασία για ένα υγιές οικοσύστημα, αλλά και ζωτική σημασία για τη διατήρηση των κύκλων των θρεπτικών ουσιών στο έδαφος, το καθαρό νερό και τους επικονιαστές. Η αυξημένη βιοποικιλότητα επιτρέπει στους γεωργούς να προσαρμοστούν καλύτερα στην κλιματική αλλαγή. Ο τομέας της βιολογικής παραγωγής είναι από τη φύση του προσανατολισμένος προς υψηλότερα περιβαλλοντικά πρότυπα, τα οποία κατοχυρώνονται στους στόχους και τις αρχές του.

Με την αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και την όλο και μικρότερη προβλεψιμότητα των καιρικών συνθηκών, είναι σημαντικό να ενισχυθεί ο ρόλος που διαδραματίζει η γεωργία, συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής γεωργίας, στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Οι πρακτικές εκτατικής γεωργίας και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αντί ορυκτών καυσίμων παρέχουν στον τομέα της βιολογικής γεωργίας την ευκαιρία να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση όσον αφορά την καλύτερη χρήση των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων και των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Το παρόν σχέδιο δράσης επικεντρώνεται αποκλειστικά στην προώθηση της βιολογικής γεωργίας και στη συμβολή της στη βιωσιμότητα. Ωστόσο, η βιολογική παραγωγή έχει επίσης τη δυνατότητα να βελτιώσει τον περιβαλλοντικό της αντίκτυπο. Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της παραγωγής τροφίμων γενικότερα εξετάζεται στο πλαίσιο της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο».

Η έρευνα θα αποτελέσει βασικό παράγοντα για την επίτευξη των στόχων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να αφιερώσει τουλάχιστον το 30 % των επόμενων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σχετικά με τον τομέα παρέμβασης 3 «Γεωργία, δασοκομία και αγροτικές περιοχές»** της ομάδας 6 του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» σε θέματα ειδικά ή συναφή με τον τομέα της βιολογικής παραγωγής.

3.1. Μείωση του κλιματικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος

Η γεωργία και η υδατοκαλλιέργεια διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην εκπλήρωση των στόχων της ΕΕ για μια Ευρώπη με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα έως το 2050 μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η βιολογική γεωργία χρησιμοποιεί διάφορες πρακτικές διαχείρισης που συμβάλλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, με πρόσθετα οφέλη για το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα.

Τα τελευταία χρόνια, έχει σημειωθεί ραγδαία αύξηση τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού ενδιαφέροντος για περιβαλλοντικές πληροφορίες πέραν των πληροφοριών που παρέχονται επί του παρόντος από το σήμα βιολογικής παραγωγής. Οι καταναλωτές ενδιαφέρονται περισσότερο να ενημερωθούν για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων, έτσι ώστε να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση τη βιωσιμότητά τους. Οι αποφάσεις αυτές θα στηρίξουν τη φιλοδοξία της ΕΕ για μηδενική ρύπανση. Όπως ανακοινώθηκε στο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία και στο θεματολόγιο για

τους καταναλωτές, η Επιτροπή θα προτείνει μέτρα για την καταπολέμηση της προβολής οικολογικού προσωπείου.

Δράση 18: Η Επιτροπή, από το 2022:

- θα λάβει μέτρα³⁰ για τη δημιουργία, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, πιλοτικού δικτύου φιλικών προς το κλίμα βιολογικών εκμεταλλεύσεων, με σκοπό την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.³¹ Μια προτεινόμενη αποστολή στον τομέα της υγείας του εδάφους και των τροφίμων θα μπορούσε να συμβάλει στο πιλοτικό δίκτυο, ιδιαίτερα με την ανάπτυξη ζωντανών εργαστηρίων και φάρων και με άλλες δραστηριότητες που στηρίζουν την ανθρακοδεσμευτική γεωργία.

3.2. Ενίσχυση της γενετικής βιοποικιλότητας και αύξηση των αποδόσεων

Αναγνωρίζεται ευρέως ο ρόλος της βιολογικής γεωργίας στη διατήρηση ενός υγιούς οικοσυστήματος, στον σεβασμό της βιοποικιλότητας και της ύπαρξης φυσικών θρεπτικών, καθώς και στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική παραγωγή εισάγει ειδικούς στόχους και συναφείς αρχές για την προστασία της βιοποικιλότητας, οι οποίες θα ενισχύσουν τον ρόλο των βιοκαλλιεργητών ως φορέων προώθησης της διατήρησης της βιοποικιλότητας. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Επιτροπή θα αναθεωρήσει επίσης τις οδηγίες περί εμπορίας σπόρων προς σπορά για να διευκολύνει την καταχώριση των ποικιλιών σπόρων προς σπορά, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούνται για τη βιολογική γεωργία, ενώ παράλληλα θα αναπτύξει δράσεις για τη διατήρηση των γενετικών πόρων και τη δημιουργία σπόρων με μεγαλύτερη γενετική ποικιλότητα και ευρύτερο δυναμικό βιοποικιλότητας.

Οι βιολογικές καλλιέργειες επιτυγχάνουν χαμηλότερη απόδοση σε σύγκριση με τις συμβατικές καλλιέργειες. Η γεφύρωση του χάσματος απόδοσης έχει ουσιώδη σημασία για τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας, ειδικότερα για τις καλλιέργειες για τις οποίες το χάσμα απόδοσης εξακολουθεί να είναι σχετικά υψηλό.

Δράση 19: Προκειμένου να ενισχυθεί η βιοποικιλότητα και να αυξηθούν οι αποδόσεις, η Επιτροπή προτίθεται:

- από το 2022, να διαθέσει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για τη στήριξη της διατήρησης και της χρήσης των γενετικών πόρων, των δραστηριοτήτων στο προκαταρκτικό στάδιο και στο κύριο στάδιο της βελτίωσης των ποικιλιών, καθώς και της διαθεσιμότητας βιολογικών σπόρων, και να συμβάλει στην

³⁰ Μετά την ολοκλήρωση των ενοτήτων του εργαλείου για τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών.

³¹ Η εκτίμηση του αποτυπώματος άνθρακα θα πρέπει να συνάδει με τις μεθόδους που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και συγκεκριμένα με το περιβαλλοντικό αποτύπωμα προϊόντων και οργανισμών (PEF/OEF), όπως ορίζεται στη σύσταση της Επιτροπής της 9ης Απριλίου 2013 (2013/179/ΕΕ).

ανάπτυξη βιολογικού ετερογενούς φυτικού αναπαραγωγικού υλικού³² και φυτικών ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή:

- να δημιουργήσει ενωσιακά δίκτυα πρότυπων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την προώθηση μιας συμμετοχικής προσέγγισης (διάδοση). Θα προωθηθούν βέλτιστες πρακτικές και συνέργειες με τα έργα της EIP-AGRI μέσω του μελλοντικού δικτύου της ΚΓΠ.
- να ενισχύσει τις συμβουλευτικές υπηρεσίες σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, κυρίως στο πλαίσιο του συστήματος γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS), για την προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με το υλικό που είναι κατάλληλο για τη βιολογική γεωργία και
- να στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία για τη βελτίωση της απόδοσης των βιολογικών καλλιεργειών.

3.3. Εναλλακτικές λύσεις έναντι αμφιλεγόμενων εισροών και άλλων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η βιολογική γεωργία αναγνωρίζεται για τον περιορισμό εισροών εξωτερικών προς τη γεωργική εκμετάλλευση. Η νομοθεσία για τα βιολογικά προϊόντα επιτρέπει τη χρήση συγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων με μικρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον και στο έδαφος. Ωστόσο, ορισμένες ουσίες βλάπτουν την πανίδα του εδάφους ενώ, εάν διαρρεύσουν στα υπόγεια ύδατα, μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τα υδρόβια είδη. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να συνεχιστεί η διερεύνηση τρόπων για τη σταδιακή κατάργηση ή αντικατάσταση αμφιλεγόμενων εισροών στη βιολογική γεωργία, όπως ο χαλκός, και να αναπτυχθούν εναλλακτικές λύσεις έναντι των προϊόντων αυτών, ώστε να μπορέσουν οι βιοκαλλιεργητές να προστατεύσουν τις καλλιέργειες.

Δράση 20: Η Επιτροπή:

- από το 2023, προτίθεται να διαθέσει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για έργα έρευνας και καινοτομίας σχετικά με εναλλακτικές προσεγγίσεις έναντι των αμφιλεγόμενων εισροών, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στον χαλκό και άλλες ουσίες, όπως αξιολογούνται από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων και
- από το 2022, βάσει του επικείμενου κανονισμού για τα βιοπαρασιτοκτόνα και μέσω των ενισχυμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών καλλιέργειας, ιδίως του συστήματος γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS), θα προωθήσει, κατά περίπτωση, τη χρήση εναλλακτικών προϊόντων φυτοπροστασίας, όπως αυτά που περιέχουν βιολογικές δραστικές ουσίες.

³² Βιολογικό ετερογενές υλικό: φυτικό αναπαραγωγικό υλικό που δεν ανήκει σε μια ποικιλία, αλλά ανήκει σε μια ομάδα φυτών εντός μιας βοτανικής ταξινομικής μονάδας.

3.4. Βελτίωση της καλής μεταχείρισης των ζώων

Η βιολογική γεωργία διαδραματίζει ήδη σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της καλής μεταχείρισης των ζώων, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της βιωσιμότητας των συστημάτων τροφίμων. Η καλύτερη μεταχείριση των ζώων βελτιώνει την υγεία τους και την ποιότητα των τροφίμων, μειώνει την ανάγκη για φάρμακα και μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Σύμφωνα με τη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο», πρέπει να αναληφθούν δράσεις για την περαιτέρω βελτίωση της καλής μεταχείρισης των ζώων, μέσω της κινητοποίησης όλων των διαθέσιμων μέσων για την καλύτερη ανταπόκριση στις προσδοκίες και τις απαιτήσεις των πολιτών. Ενώ η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τη νομοθεσία για την καλή μεταχείριση των ζώων προκειμένου τελικά να διασφαλίσει υψηλότερο επίπεδο καλής μεταχείρισης των ζώων, η βιολογική γεωργία θα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί πρότυπο όσον αφορά την προστασία της καλής μεταχείρισης των ζώων και να περιλαμβάνει εγγύηση για τον καταναλωτή ότι τα ζώα υφίστανται καλή μεταχείριση κατά μήκος της αλυσίδας και ότι λαμβάνονται υπόψη οι φυσικές ανάγκες και συμπεριφορές τους, είτε σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης είτε κατά τη μεταφορά, καθώς τα ζώα θα πρέπει να προφυλάσσονται από κάθε είδους πόνο, αγωνία ή ταλαιπωρία που μπορεί να αποφευχθεί, και κατά τη θανάτωση.

Δράση 21: Στο πλαίσιο της πλατφόρμας για την καλή μεταχείριση των ζώων, η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών για την εξεύρεση συγκεκριμένων και λειτουργικών τρόπων για την περαιτέρω βελτίωση της καλής μεταχείρισης των ζώων στη βιολογική παραγωγή.

3.5. Αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων

Οι πολιτικές για την κυκλική οικονομία θέτουν την αποδοτική χρήση των πόρων στο επίκεντρο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, διασφαλίζοντας προστιθέμενη αξία και δυνατότητα χρησιμοποίησης και επαναχρησιμοποίησης των πόρων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ώστε να εξαλειφθούν τα απόβλητα, να ελαχιστοποιηθεί η ζήτηση πόρων (όπως νερό, ορυκτά καύσιμα και ενέργεια), να βελτιωθεί η αποδοτικότητα και να μειωθεί το κόστος.

Τα τελευταία 50 χρόνια, ο οικονομικός ρόλος των πλαστικών αυξάνεται σταθερά και οι πλαστικές ύλες έχουν καταστεί σημαντικές για όλο και μεγαλύτερο αριθμό προϊόντων και αλυσίδων προϊόντων. Ωστόσο, η παραγωγή πλαστικών και η αποτέφρωση πλαστικών αποβλήτων προκαλούν σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου³³.

Εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται πολλά πλαστικά στη βιολογική γεωργία: σε πλαστικά φιλμ, θερμοκήπια και σήραγγες, μεμβράνες ενσίρωσης, δίχτυα για την αποθήκευση ζωοτροφών, σχοινιά οστρακοειδών και συσκευασίες. Πέρα από τη βελτίωση της επαναχρησιμοποίησης, της συλλογής και της ανακύκλωσης συμβατικού πλαστικού, οι γεωργοί χρειάζονται μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά το πότε το

³³ COM(2018) 28 final - Ανακοίνωση με τίτλο «Ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία».

πλαστικό βιολογικής προέλευσης και το βιοδιασπώμενο πλαστικό μπορούν να συνεισφέρουν σε μια κυκλική οικονομία.

Δράση 22: Η Επιτροπή προτίθεται:

- να θεσπίσει ένα πλαίσιο σχετικά με το πλαστικό βιολογικής προέλευσης, το κομποστοποιήσιμο και το βιοδιασπώμενο πλαστικό³⁴, το οποίο θα περιλαμβάνει αρχές και κριτήρια σύμφωνα με τα οποία η χρήση βιώσιμων υλικών βιολογικής προέλευσης τα οποία είναι εύκολα βιοδιασπώμενα σε φυσικές συνθήκες είναι επωφελής για το περιβάλλον. Το πλαίσιο θα καλύπτει όλα τα πλαστικά, συμπεριλαμβανομένων αυτών για χρήση σε όλα τα είδη γεωργίας, και, συνεπώς, θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό ώστε η βιολογική γεωργία να καταστεί πρωτοπόρος όσον αφορά τη βιωσιμότητα.

Ορισμένες γεωργικές πρακτικές αποτελούν τα κύρια εμπόδια για την επίτευξη καλής κατάστασης των γλυκών υδάτων και των θαλάσσιων υδάτων της ΕΕ, βάσει τόσο της οδηγίας-πλασιού για τα ύδατα όσο και της οδηγίας-πλασιού για το θαλάσσιο περιβάλλον. Αυτό οφείλεται κυρίως στη διάχυτη ρύπανση των θρεπτικών ουσιών (αζώτου και φωσφόρου) και των φυτοφαρμάκων. Περίπου το 38 % των συστημάτων επιφανειακών υδάτων της ΕΕ δέχονται πιέσεις από τη διάχυτη ρύπανση (σημαντική πηγή της οποίας αποτελεί η γεωργική παραγωγή σε ποσοστό 25 %), από την άντληση υδάτων για άρδευση και από υδρομορφολογικές αλλαγές (π.χ. λόγω αποστράγγισης)³⁵. Η κλιματική αλλαγή θα αυξήσει τις ανάγκες άρδευσης στην ΕΕ και θα μειώσει τη διαθεσιμότητα των υδάτων.

Δράση 23: Η Επιτροπή:

- θα προωθήσει την πιο αποδοτική και βιώσιμη χρήση των υδάτων, την αυξημένη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και καθαρών μεταφορών, και τη μείωση της έκλυσης θρεπτικών ουσιών, σε όλες τις μορφές γεωργίας, με πρωτοπόρο τη βιολογική γεωργία, και με τη συμμετοχή των κρατών μελών μέσω των στρατηγικών τους σχεδίων για την ΚΓΠ, καθώς και με τις νέες στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την υδατοκαλλιέργεια και το ΕΤΘΑΥ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Για να επιτευχθεί ο φιλόδοξος στόχος για βιολογική καλλιέργεια του 25 % της γεωργικής γης και για σημαντική αύξηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας έως το 2030, όπως περιγράφεται στη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και στη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, είναι αναγκαίο να παρασχεθούν στον τομέα της βιολογικής γεωργίας εργαλεία που θα δημιουργήσουν τις συνθήκες που μπορούν να

³⁴ Όπως ανακοινώθηκε στην ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία – COM(2018) 28 final και το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία – COM(2020) 98 final.

³⁵ SWD(2019) 439 final – Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τον έλεγχο καταλληλότητας της οδηγίας-πλασιού για τα ύδατα.

πυροδοτήσουν την αλλαγή στη γεωργία και την υδατοκαλλιέργεια της ΕΕ προς τα υψηλά ποιοτικά πρότυπα που εκτιμούν οι καταναλωτές της ΕΕ. Επιπλέον, ο στόχος για τη βιολογική γεωργία θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη άλλων στόχων που προβλέπονται στη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα και στη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο», όπως ο στόχος μείωσης των φυτοφαρμάκων και ο στόχος για τη μείωση του πλεονάσματος θρεπτικών στοιχείων, ενώ παράλληλα θα συμβάλει στην καθοδήγηση της ΕΕ προς την επίτευξη της φιλοδοξίας μηδενικής ρύπανσης για ένα μη τοξικό περιβάλλον.

Η ΕΕ έχει να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην προώθηση αλλαγών στις γεωργικές πρακτικές. Η αύξηση της βιολογικής παραγωγής έχει καίρια σημασία για τη μετάβαση σε πιο βιώσιμους τομείς γεωργίας και υδατοκαλλιέργειας που παρέχουν δίκαια εισοδήματα στους γεωργούς και συμβάλλουν στη δημιουργία ακμαίων ευρωπαϊκών αγροτικών και παράκτιων περιοχών.

Για την παρακολούθηση της προόδου, η Επιτροπή θα διοργανώνει ετήσιες δημόσιες συνεδριάσεις παρακολούθησης με εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των κρατών μελών, των συμβουλευτικών οργάνων της Ένωσης και ενδιαφερόμενων φορέων, ανάλογα με την περίπτωση. Η Επιτροπή θα δημοσιεύει επίσης κάθε δύο έτη εξαμηνιαίες εκθέσεις προόδου —συμπεριλαμβανομένου πίνακα αποτελεσμάτων— και θα τις παρουσιάζει σε ειδικές εκδηλώσεις, καθώς και ενδιάμεση επανεξέταση του σχεδίου δράσης το 2024, η οποία θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο διάσκεψης υψηλού επιπέδου. Για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη βιολογική παραγωγή, η Επιτροπή θα διοργανώνει επίσης ετήσια πανευρωπαϊκή «Ημέρα βιολογικής παραγωγής».